

DRAMMEN
KOMMUNE

Leke- og aktivitetsarealer og felles uteoppholdsarealer i Drammen kommune Veileder

- et godt sted å leve

UTKAST

Veileder for Leke- og aktivitets-
realer og felle uteoppholdsarealer
i Drammen kommune

Innhold

Forord

Bakgrunn og hensikt

Miljøhensyn

Overordnede retningslinjer

Leke- og uteoppholdsarealer i boligområder

Utearealer i tett bymiljø

Utearealer i områder preget av småhusbebyggelse

Utearealer på lokk eller tak

Vegetasjon

Lokal overvannshåndtering

Leke- og aktivitetsarealer

Sandlekeplass/ Småbarnslekeplass

Kvartalslekeplass

Nærmiljøanlegg (Ballfelt og Nærmiljøanlegg)

(Sentralt lekefelt)

Spesialiserte leke- og aktivitetsarealer.

Naturlekeplasser

Temalekeplasser

Aktivitetsarealer og offentlige utearealer i urbant miljø

Plasser og torg

Sambruk med offentlig infrastruktur (skoler og barnehager)

Avvik

Krav til dokumentasjon ved opparbeidelse av nye leke- og uteoppholdsarealer

Illustrasjonsplan

Utomhusplan

Definisjoner

Litteraturhenvisning

Vedlegg:

Anbefalt størrelse????

Forord

Utgangspunktet for utarbeidelse av veilederen er behov for å sikre god kvalitet på alle uteoppholds- leke- og aktivitetsarealer i Drammen kommune.

Økende arealutnyttelse i kommunen gir behov for i nye byggeprosjekter å sikre tilstrekkelig med uteoppholds-, aktivitets- og lekearealer med gode kvaliteter. Det stilles også flere krav til hva våre uteområder skal yte. Ikke minst skal det være en aktivitetsarena for barn i alle aldre, men også en møteplass for byens befolkning, habitat for våre dyr og insekter (økt biologisk mangfold) og en brikke i håndtering av overvann. Gode sosiale arenaer er med på å skape den gode byen og knytte den sammen.

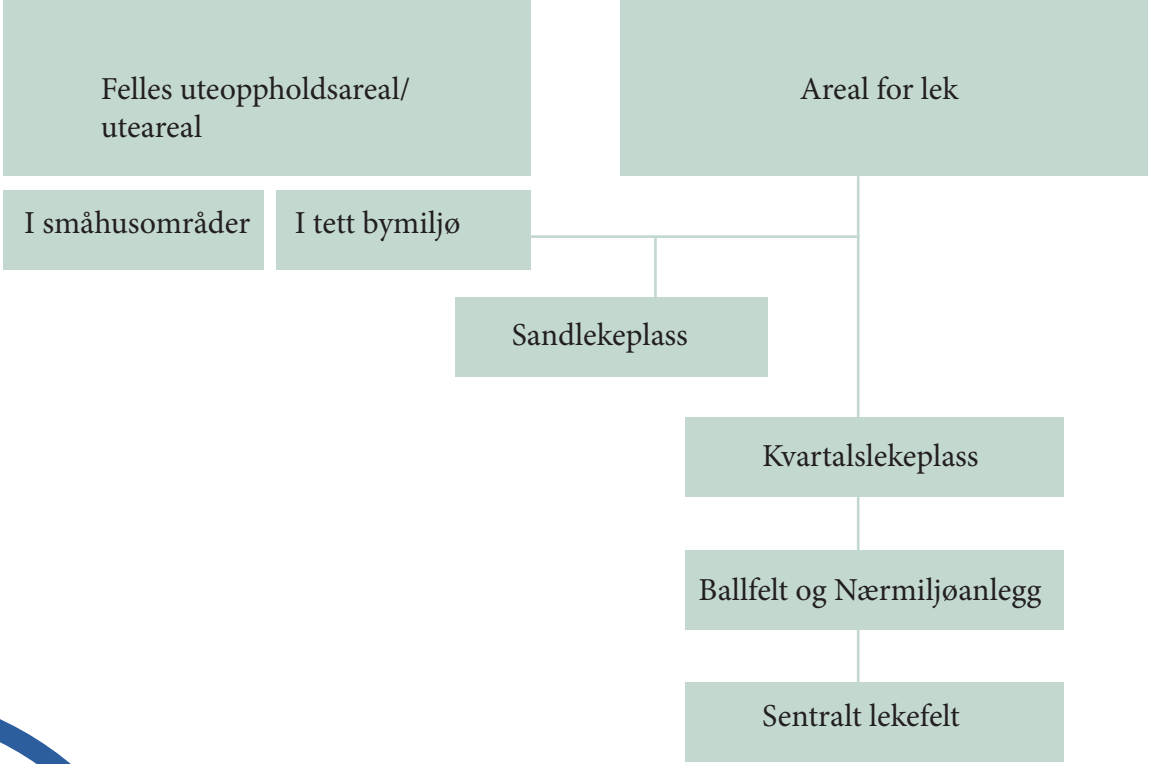
Drammen kommune samfunnsdel fastslår at Drammen skal være et godt sted å leve. Drammen har valgt å legge FN bærekraftsmål til grunn for sine satsningsområder hvor klima- og miljøvennlig utvikling sammen med folkehelse, mangfold og inkludering og attraktive byer og tettsteder er sentrale. Bevegelse, hvile og samvær i frisk luft og utearealer som sikrer barn mulighet til utfoldelse av motoriske evner og mestring, er bra for den fysiske og psykiske helsen. I tillegg skal uteoppholds-, aktivitets- og lekearealer gi mulighet til samspill mellom forskjellige aldersgrupper, samtidig som at lekearealer tilpasses sin aldersgruppe.

Med utgangspunkt til tidligere veileder for utforming av lekearealer i tidligere Nedre Eiker kommune, utvides denne til å gjelde hele Drammen kommune. Denne veilederen gir anbefalinger og krav til utforming og plassering av uteoppholds- leke- og aktivitetsarealer slik at ønsket kvalitet oppnås. Arealplan har vært ansvarlig for utarbeidelse av planen. Byggesaksavdelingen, Utbygging og Infrastruktur og Park avdelingen har gitt innspill til planen.

Drammen kommune
oktober 2022

Private uteoppholdsareal

Figur 1: Figuren viser oppbyggingen av dokumentet og hvilke leke- og aktivitetsområder som utdypes. Det er her ikke gått inn på private uteoppholdsarealer knyttet til boliger.

Bakgrunn og hensikt

For å sikre kvalitet på lekearealer ved nye utbyggingsprosjekter, stiller kommunen krav til utforming av disse arealene gjennom kommuneplanens arealdel. God planlegging i tidlig fase er viktig for sikre gode oppholds kvaliteter som sol, lys og sammenhengende arealer. Veilederen er en del av utarbeiding av ny kommuneplan for Drammen kommune.

Gode uterom er med på å danne rammen for attraktive nabolag. Ved å tilrettelegge for varierte uterom for grupper i alle livets faser gir det grobunn for trivsel og ønske om å bli boende i flere av livets faser. Kommunen er her tydelig på hva som kreves av kvaliteter for byens uterom og på den måte komme med tydelige signaler til utbyggere om hva som forventes. Dette er med på å gi forutsigbarhet og bedre dialog om forventinger inn i boligprosjektene.

Veilederen gir oversikt over ulike typer av leke- og aktivitetsarealer med anbefalinger om plassering, funksjon og utforming. Ved utarbeidelse av veilederen er Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge jf. Miljøverndepartementets rundskriv T-2/08 for å styrke barn og unges oppvekstmiljø og Teknisk forskrift lagt til grunn.

Hensikt med veilederen er å gi et faglig grunnlag for planlegging av nye, og utbedring av eksisterende leke- og aktivitets- og uteoppholdsarealer i Drammen kommune ved privat og offentlig utbygging.

Virkeområde

Veilederen forutsettes å følges opp ved utarbeiding av reguleringsplaner og i byggeprosjekter/ byggesaker, der det stilles krav til opparbeidelse av uteoppholds- og/ eller lekearealer. Ved utbedring av eksisterende lekeplasser bør veilederen anvendes så langt det er mulig. Ved planlegging av andre typer aktivitetsarealer (se Kap X), kan veilederen anvendes.

Hjemmelsgrunnlag

De til enhver tid gjeldende lover, forskrifter, standarder, bestemmelser, retningslinjer o.l. ligger til grunn for denne veilederen, og skal gjelde der veilederen mangler spesifikasjoner eller detaljer. En oversikt over førende dokumenter finnes i slutten av dokumentet ([link](#)).

Drammen kommunes veileder for lek- og aktivitetsarealer og felles uteoppholdsarealer er i seg selv ikke juridisk bindende, men forutsettes fulgt opp både i utarbeidelse og behandling av reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven samt i byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Det er således gjennom vedtak av den enkelte reguleringsplan og byggesak at innholdet i veilederen gjøres juridisk bindende.

Drammen kommunes til enhver tid gjeldende normer skal benyttes der arealet etter opparbeidelse skal overtas av Drammen kommune.

Alle uteoppholds- og lekearealer i boligområder,
parker og friområder skal være trivelige grønne lunger

Miljøhensyn

ved opparbeidelse av uteoppholdsarealer, leke- og aktivitetsarealer

Alle uteoppholds- og lekearealer i boligområder, parker og friområder skal være trivelige grønne lunger, der en tar vare på naturkvaliteter eller skaper et grønt miljø med stedstilpasset vegetasjon der natur mangler.

- Terreng/ landskapselementer på tomten bør innarbeides i prosjektet. Utstrekning av parkeringskjeller under utearealer bør i størst mulig grad begrenses. Dette er viktig for å legge til rette for variert vegetasjon og overvannshåndtering jf. norm for blågrønn faktor.
- Arealet skal utformes slik at det kan etableres et robust vegetasjonsdekke med ulike typer vekster. Ny vegetasjon skal velges med tanke på ivaretagelse og ønske om økt biologisk mangfold. Robuste arter bør prioriteres. Arter som står på fremmedartslisten skal unngås.
- Eksisterende vegetasjon og eksisterende store trær (stammeomkrets > 60 cm 1 meter over terreng) skal i høyest mulig grad bevares. [Dette for å ivareta og utvikle leveområder i byggesonen som opprettholder biologisk mangfold for flere arter med spesiell vekt på store trær, i hht sak 18/9027-3 bevaring av vegetasjon og store trær.](#)
- Det skal legges opp til lokal overvannshåndtering på arealer der dette er mulig. Overvann skal sees som en ressurs og kan brukes som et attraktivt lekelement så lenge driftsforhold og sikkerhet ivaretas.
- Det skal benyttes materiale som er bærekraftige, har gode egenskapet sett i et langsiktig drifts og miljøperspektiv. Bruk av plastdekke skal begrenses i størst mulig grad. Det skal etterstrebes å benytte naturlig materialer som tre, sand, barkflis.
- Eksisterende lekeutstyr bør repareres, oppfriskes og gjenbrukes så langt det ikke går utover funksjonskrav til lekeplasser
- [Mer utfyllende krav til vegetasjon og overvannshåndtering finnes i kap XX](#)

Uteoppholdsarealet skal være en trygg og inkluderende oppholdsplass som stimulerer til sosial kontakt, samhandling og utvikling for alle. Det skal gi muligheter til fysisk utfoldelse og sanseopplevelser til alle årstider, samtidig som det skal tilrettelegges for rolig lek og hvile.

Leke- og uteoppholdsarealer (utearealer) i boligområder

Leke- og felles uteoppholdsarealer i tilknytning til boligprosjekter omtales i dette dokumentet som utearealer.

Lokalisering

Felles utearealer tilknyttet boligene bør i nye utbyggingprosjekt avsettes tidlig i prosessen og etableres rund de gunstigst beliggende arealene på bakkeplan mht. solforhold, støy, klima og trafikk.

Felles uterom bør fortrinnsvis lokaliseres inntil annet grøntareal, slik at det kan skapes større sammenhengende grøntområder. Sammenheng i den grønne strukturen er en vesentlig kvalitet for uteaktivitet, og for det biologiske mangfoldet.

Brukergrupper og utforming

Det er viktig å inkludere alle brukergrupper ved utforming av uterommene. Arealene skal tjene til barn i forskjellige aldersgrupper, barnefamilier, ungdom og eldre.

Utearealer skal være en møteplass for ulike grupper og de skal utformes slik at de innbyr til rekreasjon og sosial samvær. Dette kan være aktivitet i form av lek, trening, dyrkning o.l.

Det har blitt spesielt viktig å ta hensyn til at stadig flere eldre og uføre vil bli boende lengre i egne hjem. Turstier og benker med universell tilgjengelighet er viktig, det samme er tilgang til enkle treningsmuligheter som for eksempel treningsapparater tilpasset alle brukergrupper. Det skal legges opp til et samspill mellom utearealer for eldre og småbarnslekeplasser.

Eksempler på innredning

lekeapparater, lekehytter, naturelementer (steiner, delvis nedgravde stokker, trestubber), sittegrupper, takoverbygg, grill, plattung, lykter, søppeldunker osv.

Uteareal på bakkeplan med flere funksjoner: sittegruppe under tak og lekeplass for de minste barna. Bruk av mye vegetasjon som nyttebusker og trær.

Uteareal på lok med lokal ivervannshåndtering og småbarnslekeplass. Bruk av regnbed.

Uteareal i bratt terreng gir muligheter opparbeidelse av nivåer og terrengsklier.

Lekearealet er plassert sentralt og i sammenheng med ferdselsåren inn til boligen. Et naturlig møtepunkt og flere muligheter for opphold.

Utearealer i tett bymiljø

Utforming

Der det er mulig bør avstand mellom bygninger på motstående sider av gårdsrommet være minst 1,5 ganger bebyggelsens gjennomsnittlige gesimshøyde.

Lekeplasser for små barn bør ha sikt fra boligene.

Romdannelse

Utearealet bør deles opp i forskjellige rom ved hjelp av bygningens volum, høydeforskjeller, trær og busker.

Interne veger

Bredde på intern veg med fast belegg (asfalt, betong) inne i gårdsrommet skal ikke overskride 3 meter.

Tilgjengelighet

Utearealer skal ikke inngjerdes med et tett gjerde. Ved behov for støyskjerming må det fortsatt være åpninger mot gata. Utearealer skal være tilgjengelige for adkomst fra |gata.

Vegetasjon

Minst 40% av felles utearealer skal kunne beplantes: minst 20% skal kunne beplantes med trær og minst 20% skal kunne beplantes med busker og stauder.

Plantegning som viser oppdeling i soner

Adkomst til bakgård og felles uteoppholdsarealer bør være åpne mot gata. Høye gjerder i kombinasjon med betonggul virker monoton og avvisende i bybildet. Å åpne opp og bryte opp strukturene, tilføre variasjon i belegg kombinert med vegetasjon ville gitt en bedre situasjon

Utearealer i områder preget av småhusbebyggelse

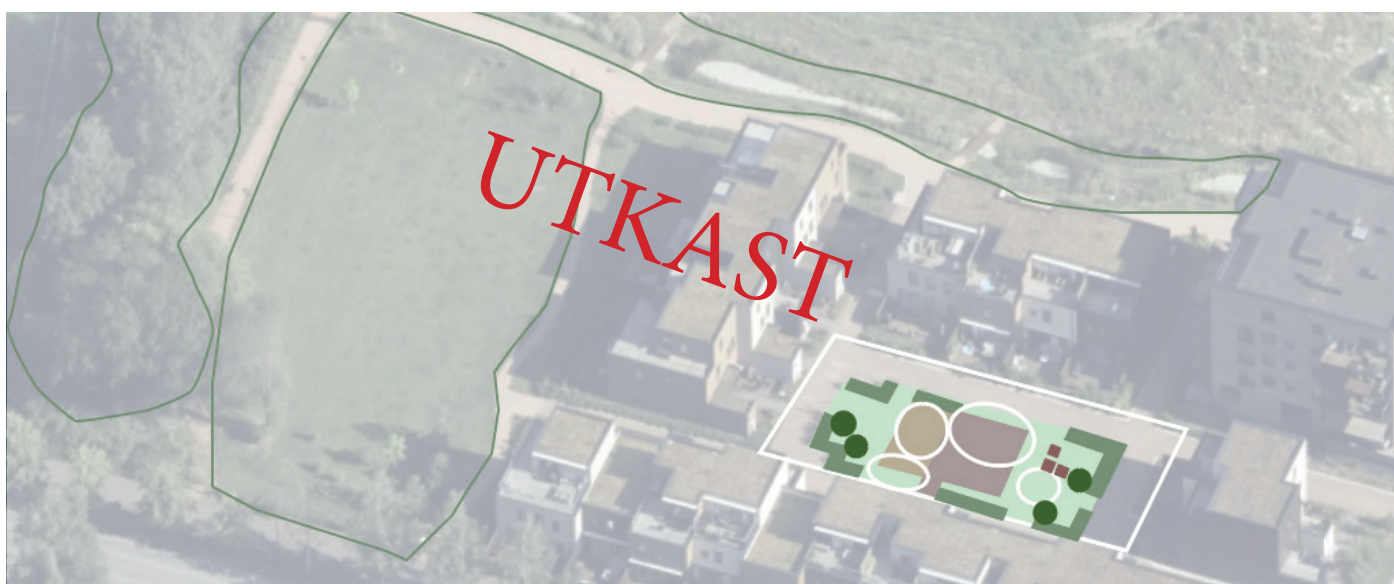
Plassering

Uterom bør plasseres hensiktsmessig i boligområdet med tanke på tilgjengelighet og at den skal kunne betjene flest mulig.

Uterom bør plasseres beskyttet mot vind og kulde-drag. Både vegetasjon, terrengforhold og byggemiljø kan benyttes til dette.

Vegetasjon

Minst 40% av felles utearealer skal kunne beplantes med busker og trær.

Plantegning som viser oppdeling i soner

Vegetasjon

Vegetasjon kan skape svalende skygge og dele opp plassen i mindre arealer for forskjellige aktiviteter, skjerme plassen mot trafikk og uønsket innsyn. Vegetasjonsstrukturen bør anvendes aktivt ved planlegging av leke- og uteoppholdsarealer.

- Tregrupper og enkelte trær bør bevares så langt det er mulig. Trær av spesiell verdi skal beskyttes før byggearbeidene iverksettes.
- Planter som inngår i fremmedartlista bør ikke brukes.
- Planter som egner seg til lekearealer bør benyttes. Det kan være planter til å klatre i, eller leke gjemsel i. Planter med frukt eller bær som er spiselige, kongler eller nøtter barn kan leke med bør vurderes. Planter som tåler hard bruk, tråkk og greinbrekk anbefales. Vegetasjon som er allergifremkallende bør unngås.
- Alle uterom må dimensjoneres med tilstrekkelig jordoverdekking (40 til 80cm) slik at området

kan beplantes med stauder, busker og trær. Se Drammen kommunes parknorm for egnet jorddybde.

- Minst 20 % av terreng, lokk eller tak skal ha jordsjikt på minst 1 meter dybde for å kunne beplantes med busker og trær.
- I tillegg skal minst 20% av terreng, lokk eller tak kunne beplantes med busker og stauder og skal ha jordsjikt på minst 40 cm.
- Arealet skal utformes slik at det kan etableres tilstrekkelig vegetasjonsdekke for robust vegetasjon i ulike høyder. En mindre del av vegetasjonsareal kan oppfylles gjennom etablering av grønne vegger. Utearealene bør også tilrettelegges for dyrking, spesielt på takareal for å øke brukbarheten av takterrassene.
- Det skal gjennom utbyggingsavtale tilstrebes at det opprettes en skjøtselsavtale i perioden min. 3 år i etableringsfasen .

Spiselige vekster er en opplevelseskvalitet som viser årstidsvariasjon og gir muligheter for høsting. Økt biologisk mangfold.

Vegetasjon som romdannende elementer; Busker og hekker rammer inn og skaper le. Trær lager med årene et "tak" som gir skygge. Kombinasjonen av plassering av vegetasjon, sitte- og lekelementer gir rom for gode oppholdssoner.

Vegetasjon/ Trær

Trær

Trær av viss størrelse gir skygge, skjermer fra innsikt, er med på å danne grønne rom og øker biologisk mangfold.

al være 3
er hvis jorda
ehullet være
ten.

like
sen
ig.

men.

godt

Lav oppbint
bånd. Bånd
en tredel av

Metalln
klippes

Unngå sjikts
jorda som b
hullet til å fy
mulig.

Treet skal stå støt
underlag slik at
etter planting.

Drammen kommunes parknorm s.12

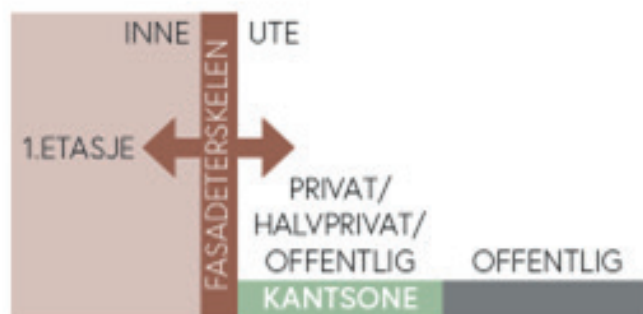
Det skal sørges for at trærne har nok plass for å utvikle røttesystemet. Trær etablert i plantekasser har begrensede vekstforhold og krever større grad av skjøtsel. De vil aldri nå sitt fulle potensiale og er mer sårbare for uttørking og frostskafer.

Nyplantede trær må erstattes allerede første sommer.

Vegetasjon/ Kantsoner

Buffer/ kantsoner mellom private og felles uteoppholdsarealer:

Gjennom bruk av buffersoner bindes en bebyggelse og uterom sammen. Mellom privat uterom og felles uterom bør det være en halvprivat buffersone med vegetasjon og lignende. Avstanden mellom boliger/ private uteoppholdsarealer og felles uteoppholdsareal skal være minst 2 meter for å unngå at felles utearealer oppleves som privatiserte. Det skal skjermes fysisk mellom boliger/ private uteoppholdsarealer og felles uteoppholdsarealer. Det skal skilles og skjermes fysisk ved bruk av gangveier, beplantning/ natur-

Forholdet mellom begrepene 'kantsone' og 'fasadeterskel'

steinsmur etc. mellom felles-, halvprivate- og private utearealer. Det skal ikke settes opp gjerde.

Buffersone mellom fasadelivet og gata.

Buffersone-beplantning mellom private og felles arealer. Her er sonen litt for smalt.

Lokal overvannshåndtering

Utbygging av nye boligområder gir ofte en økning av flere harde overflater og en begrensning av arealer til håndtering av overvann. Håndtering av nedbør og i den siste tiden styrtregn stiller høyere krav til utforming av uteoppholdsarealene. Godt tilrettelagte utearealene gir muligheter for god håndtering av overvann og økt klimatilpassning.

Ved å se vannet som en ressurs for både opphold, opplevelser, lek og økt biologisk mangfold kan dette være med på å skape spennende og attraktive uterom. Oppsamlet regnvann er en ressurs og kan også benyttes som vanning.

Utforming med vann må ha en helhetlig plan og sikkerhet tilknyttet til vannlek er en viktig faktor som bør være gjennomtenkt fra starten av prosjektet, slik at dette ikke utgår ved en senere fase.

Dette bør man tenke på:

- Vannelementets utforming, vannets dybde, barnas evne til å redde seg selv og om leken er overvåket av voksne er noen hensyn. Bratte loddrette eller glatte kanter øker risikoen for at man faller i vannet med et uhell og må unngås. Drukkningsgraden øker ved vanddybden.
- Eksisterende vegetasjon er en stor ressurs. Godt

etablerte busker og trær har større rotsystem som kan suge opp mer vann. Rotsystem holder jorden bedre sammen i skråninger hvor det kan være fare for utvasking. Større trekroner kan fungere som tak når det regner.

- Arter som velges for bruk i regnbed eller ved annen overvannshåndtering må være tilpasset forholdene. Kvalitet på vekstmediumet, nok luft til rotsystemet og plassering av plantene i bedet er av betydning for funksjonen. Det må sikres videre drift av regnbed for opprettholdelse av funksjonen med å rense og fordrøye overflatevannet.
- Vann som benyttes i anlegg til lek kan ikke stå lengre enn 24 timer uten rensing eller utskifting (Hygiejniske forhold ved håndtering af regnvand i anlæg på terræn. Københavns Kommune ved Orbicon, 2015)
- Ved føring av vann til nærmeste bekk må bekkens kapasitet, utforming og trase være egnet. Det må også her tas hensyn til fare for utgravning og kvikkleire. Vannet må derfor forsinkes og fordrøyes om mulig før det ledes til bekk. Vannet som ledes videre fra eiendom må være rent.

Utvikling og integrering av et bekkeløp i et nærmiljøanlegg. Fungerer godt ved mye og lite vann.

Eksempler på håndtering av overvann i urbant tettbebygget miljø:

Overvannshåndtering er godt integrert og fungerer som både et estetisk og teknisk element. Her er det benyttet frodige busker, stauder og gress kombinert med vannrenner og elvestein.

Anlegget fungerer godt både ved mye og lite nedbør og har integrert småbarnslek og utebelysning som ikke sjenerer beboerne.

Grønnstruktur mellom boligfeltene er forsenket og beplantet med vegetasjon som hjelper vannfordrøynings.

Regnbed

Uterom på lok og tak

På lokk: Ved etablering av uteareal på lokk over gate-/terrengnivå skal det sikres gode gangforbindelser og overganger til tilgrensende byområder/bygult. Det bør sikres direkte adkomst til de felles utearealene fra boligenes oppganger.

På tak: I områder med krav til høy utnyttelse kan det vurderes å tillate felles uterom eller lekeplass for småbarn på tak. Vurderingen skal gjøres i reguleringsplan. På takterrasser er det en stor grad av sosial kontroll. Dette gir både trygghet og overvåkning. Takterrasser er ikke egnet for lek for skolebarn fordi de ikke kommer i kontakt med andre barn uten å gjøre avtale.

Takterrasser som ligger inntil boligfasader oppleves

tryggere og er mindre utast for vind enn takterrasser oppe på åpne tak. Takterrasser oppå åpne tak vurderes derfor ofte som lite egnet og bør i prinsippet unngås. Takterrasser/ takhager skal utformes slik at utearealene får tilstrekkelig le.

Leke- og aktivitetsarealer

- Alle lekearealer skal utrustes slik at de innbyr til opphold, sosialt samvær, rekreasjon og lek på tvers av alle aldersgrupper og brukergrupper (fra KP). Hovedmålgruppen er styrende for hvilke funksjoner som gis prioritet ved valg av utstyr og løsninger. Utstyret skal stimulere til allsidig motorisk utvikling og fysisk aktivitet.
- Lekeplasser skal stimulere til aktivitet til alle årstider, og en skal utnytte de mulighetene som terreng og natur gir. Naturlig og variert terreng og vegetasjon som del av lekeareal kan redusere behovet for kunstige lekeinstallasjoner, såfremt funksjonskravene oppfylles.
- Deler av lekearealet skal kunne beplantes med busker og trær. Stedegen vegetasjon skal ivaretas i størst mulig grad.
- Lekeplasser skal være tilgjengelig for alle og deler av arealet skal være universell utformet.
- Utearealer til aking og skilek må opparbeides med god belysning og ha tilstrekkelig sikkerhetstiltak som nok areal for oppbremsing uten fare for kollisjoner ved veganlegg, trær eller andre konstruksjoner.
- Det skal tilstrebes at belegg som velges for på leke- og aktivitetsarealer skal være variert og av naturlige materialer.

Om ikke alle lekeapparatene er mulig å utføre for de med nedsatt funksjonsevne skal det være mulig å kunne komme inntil slik at de kan ta del i eller oppleve (som foreldre) leken. Her en løsning hvor man har kun lagt gummidekket slik at de med rullestol kan komme inntil og benytte deler av klatrestativet.

Småbarnslek / Sandlek

Plassering

Småbarnslekeplasser kan gjerne knyttes til uteoppholdsarealer innenfor utbyggingsprosjektet. De kan imidlertid ligge for seg eller være en del av et større uterom med trygg og trafikksikker adkomst til area-lene.

Småbarnslekeplasser i tilknytting til boliger skal plasseres lett tilgjengelig fra boligene, avstandskrav på 150m, og bør ligge inntil/innlemmes i andre typer uteoppholdsareal.

Brukergruppe

Barn 0-5 (førskolealder) samt voksne foresatte og eldre

Funksjonskrav

Bevegelse- og balanselek (gyng, skli), graving, utforsking av omgivelsene.

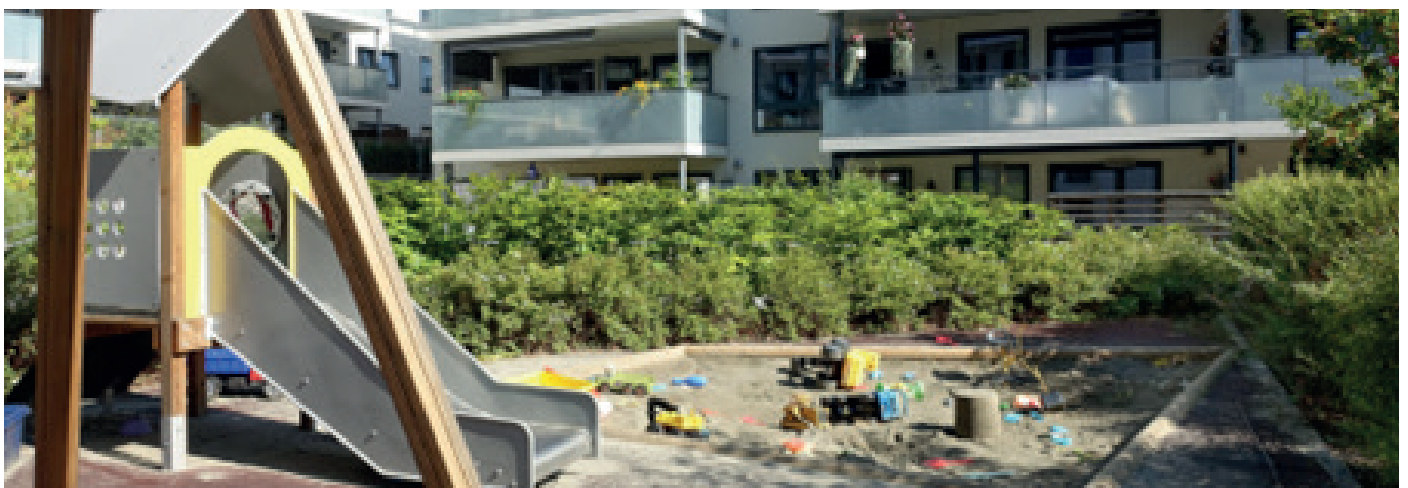
Lekeapparater som hører hjemme på småbarnslekeplass:

Småbarnslekeplass skal innredes med elementer som stimulerer til bevegelse og utvikling av grunnleggende ferdigheter som krabbing, balansering og klatring.

- Sandkasse, gjerne med lokk eller nett som kan trekkes over sanden mot katter. Sandkasse skal fylles med sandkassesand i henhold til forskrift om sikkerhet.
- Huske og sklie er de mest aktuelle lekeapparatene for målgruppen.
- Andre lekeapparater: smålekehus, vipper, lekedyr, karuseller, tunneller og lignende.
- Sittegruppe

Kommentar

Sandkassesand har sandkorn i variert størrelse og kan graves i og formes, dette til forskjell fra støttesand som har sandkorn i lik størrelse.

På øverste bilde er en stor sandkasse med kanter hvor barn kan sitte. Kanter kan også brukes i lek.

En bred sklie gir plass til flere barn og mer moro
Huske med liten svingradius er best for de små.

Sittegrupper

Kvartalslekeplass

Plassering:

Brukergruppe:

Kvartalslekeplass skal være opparbeidet primært for barn i barneskolealderen, men det skal også være innredning beregnet for både voksne, eldre og mindre barn.

Funksjonskrav: Bevegelseslek: klatre, henge, slenge, huske og balansere. Lekeplassen skal møbleres med forskjellige lekeutstyr. Den kan ikke erstattes med en ballbane.

Lekeapparater som hører hjemme på lekeplass beregnet for skolebarn

- Huske som kombinerer vippe- og svinge- eller roterende bevegelser, huske med stor svingradius, huske med «vanlige» flate seter med fallhøyde over 1.2 meter, huske med fugleredesete med fallhøyde over 1 meter, huske i form av balansebjelke festet i midten osv.
- Klatreapparater eller enkelte stasjoner opphøyet over terreng med overganger seg imellom og omkringliggende terreng. Overganger kan være i form av bro, balansestokk, ribbeplate, nett, sklie, tau, stenger, klatrevegg, tunell osv.
- Hinderløype og forskjellige turnstativer samlet i en trasé eller spredt rundt.
- Andre lekeapparater: karusell, line, stokk (mulig en som snur seg) eller kombinasjon av stokker, trampoline, taubane, klatretårn med sklie og mye annet.
- Annet utstyr: Bordtennis egner seg på steder godt beskyttet mot vind. Vann i form av vannpumpe, vannrenne og evt. et grunt vannspeil kan være et fint innslag på lekeplassen.

Lekeplass med klatreapparater, sklie, tårn, trampoliner samt sittegruppe under tak, belysning, søppeldunker og sykkelparkering.

Denne er beregnet for større barn, småbarn skal få hjelp av foreldre.

Mye grønt rundt lekeplassen.

Fjell, kommunal lekeplass

Det bør settes opp et skilt med informasjon om hvilken alder lekeapparater er beregnet for. Dette for at småbarnsforeldre skal kunne vurdere om deres barn skal få bruke lekeapparatene, eller hjelpe til hvis deres barn har behov for det.

Om lekeapparatene er designet riktig bør adkomsten til lekeapparatene begrense bruken i forhold til alder.

Nærmiljøanlegg

Nærmiljøanlegg skal kombinere funksjoner fra kvartalslekeplass og plasskrevende aktiviteter. Det skal også være apparater til de minste barna og plass for voksne, både for opphold og aktivitet. Nærmiljøanlegg er beregnet til barn, ungdom og voksne i alle aldersgrupper. Det bør tilrettelegges for samspill mellom forskjellige aldersgrupper slik at alle kan delta i aktivitet.

Kombinert med skole?

Lekeapparater som hører hjemme på nærmiljøanlegg er alle de lekeapparatene som er nevnt i kapittel XX Kvartalslekeplass. Det skal i tillegg være:

- Opparbeidet plass til ballspill: en løkke eller sandvolleyballbane eller lignende. Det kan også være skatepark, terrengsykkelløype, minigolfbane og lignende.
- Mulighet for vinterbruk, slik at baner vil kunne islegges og brukes som skøytebaner.
- Plassen bør også ha naturareal med slitesterk trevegetasjon.

Sittegruppe,

Treningsapparater for voksne

Spesialiserte leke- og aktivitetsarealer

I noen tilfeller kan det anlegges et mer spesialisert lekeområde som et alternativ for ordinær lekeplass. Det kan være skatepark, sykkelbane, treningspark, hinder-/ tarzanløype, akebakke og lignende.

Det kan også være naturlekeplass som utformes slik at det legges vekt på naturelementer. Disse elementene kan være fjellknaus, store buldre steiner, trestammer, stubber, hauger, terrengformer, stedlig vegetasjon og vann. Slike områder skal være ryddige og lett tilgjengelige. Lekeutstyr som hører til naturlekeplasser er lekehus/ skjul/ gapahuk, robåt, tarzanløype i tre, vannkilde, ildplass og lignende. Forskrift om sikkerhet gjelder også her.

Sykkeløvingsbane gir barna en trygg ramme for læring og lek. Kombinert med andre elementer som sittegrupper, klatre og lekelementer gir dette en fin ramme for flere aldersgrupper.

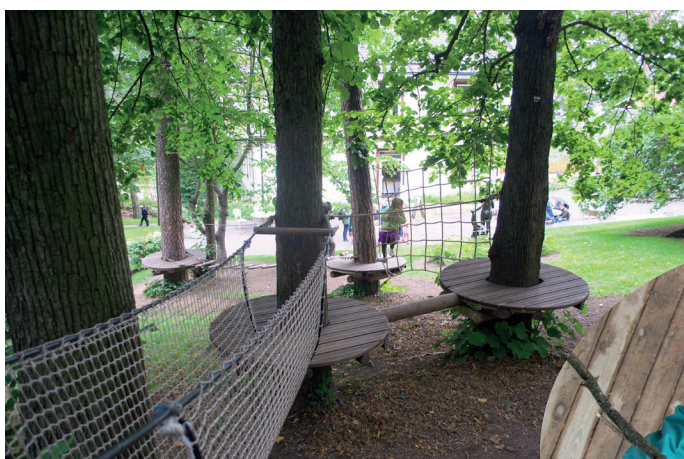

Bruk av stedegen vegetasjon kombinert med motoriske elementer for balanse gir rammer for en tarzanløype i skogen.

Større steiner plassert i riktig vinkler kan danne rammer for spennende buldreteiner for både små og store. De er romskapende og vil også kunne bli brukt som sitte/henge elementer. Tilstrekkelig sikkerhetsone og underlag rundt hvert element er viktig.

Trær har stor verdi på lekeplassen. Ikke bare gir de skygge og le, men viser også tegn på årstidsvariasjon og oppleverer knyttet til fugle og dyreliv. Trær er fine klatreelementer og kan kombineres med sittemøbler eller som en del av en balanselløype.

Figurer og apparater som spiller på barnas fantasi er med på å skape en historie er en kvalitet på lekeplassen og gjør de mer "levende".

Monstrum lekepl <https://www.handmadecharlotte.com/monstrums-fantastical-playgrounds/> asser

Steiner og stokker til bruk som balanselementer og sittemuligheter.

Sambruk med offentlig infrastruktur (skoler og barnehager)

Uteområder i barnehager skal romme mange av de samme elementene som småbarnslekeplasser og kvartalslekeplasser, og skolegårder for grunnskolen kan fungere som en kvartalslekeplass, eller som en nærmiljøpark sammen med mange aktivitetsmuligheter for en bred aldersgruppe.

Funksjonskrav for skoler og barnehager skal oppfylles også når det gjelder kvartalslekeplasser og leke/aktivitetsarealer i nærmiljøparker.

Aktivitetsarealer og offentlig utearealer i urbant miljø

- Plasser og torg

Offentlige torg og plasser er i tillegg til å være trafikkarealer også ofte viktige møteplasser for kommunens beboere og besøkende. Tross mange brukergrupper på et sted skal torg være trygt og trafiksikkert å ferdes. Utforming av torget må ivareta dette.

Torget eller plassen skal inneholde flere funksjoner, både store åpne arealer for samlinger, sittemuligheter i sol og skygge, vegetasjon for opplevelse og avskjerming, arealer for lek og aktiviteter der det er naturlig annen funksjonell møblering enn standard lekeutstyr og sykkelstativer.

Lekeareal tilknyttet torg har gode synergier for opplevelsen og bruk av torget og skal utformes slik at de oppleves som en integrert del av torget. Vann- eller kunstelementer er ofte benyttet. Der det er mulig,

skal deler av større plasser og torg utføres med en forsenkning for midlertidig oppsamling av regnvann ved skybrudd. Overflaten på toppdekket skal utformes ihht. gjeldende vei- og gatenorm.

- Utforming må ivareta sambruk mellom myke og harde trafikanter
- Gode oppholds-kvaliteter
- Aktiviserende elementer
- Parkering for sykkel
- Ha løsninger for overvannshåndtering

Mindre plasser skal anlegges der hvor det er naturlig å ha samlested for lokalbefolkning. De kan opparbeides i hht krav til uteoppholdsarealer. Slike plasser skal alltid beplantes og lyssettes.

Avvik

Ved avvik fra kommunens arealnorm, det vil si ved krav om redusert areal i et prosjekt, må prosjektet godtgjøre at dette blir kompensert med økt kvalitet på utearealene og/eller sambruk av nærliggende utearealer for lek og aktiviteter.

Det tillates avvik fra krav om antall og type lekeutstyr der kvaliteten oppnås på en annen måte. Dette kan være bruk av vegetasjon, naturelementer, annen type utstyr og lignende.

Tiltakshaver skal gjøre rede for tilpasninger og kompensierende tiltak. Det skal redegjøres for skjøtselstiltak i etableringsfasen.

Krav til dokumentasjon (gjelder nye leke- og uteoppholdsarealer)

Illustrasjonsplan

Illustrasjonsplan skal utarbeides som en supplement til plandokumentasjon i de prosjektene det er relevant.

Illustrasjonsplan skal inneholde det som er vesentlig for å sikre en helhetlig og god kvalitet av hele uteområdet. Planen skal som minimum vise:

- Reguleringsgrenser, byggegrenser og tomtegrenser
- Eksisterende og planlagt terreng med høydesetting/koter (hovedtrekk)
- Eksisterende og planlagt lokalisering av vegetasjon (ikke planteplan). Større trær (stammeomkrets over 90 cm, målt 1 m over bakken) skal være innmålt
- Gangareal
- Frisiktlinjer, kjøreareal, parkeringsareal for bil og sykkel
- Prinsipper for blågrønn infrastruktur/håndtering av overvann og flomveier på overflaten
- Bruk av uteoppholdsarealer - organisering av arealer til aktivitet
- Til illustrasjonsplanen skal det lages sol/skyggediagram som viser forholdene etter ut-bygging for minst tidspunktene: kl. 15.00 ved vår- og høstjevndøgn.

Utomhusplan

Utomhusplanen skal inngå som vedlegg til søknad om tillatelse til tiltak. Utomhusplanen skal tegnes på digitalt kartgrunnlag og skal være i samsvar med vedtatt reguleringsplan. Utomhusplanen skal i nødvendig detaljeringsgrad redegjøre for krav til utforming av arealene.

Utomhusplanen skal ha en detaljert tegningsdel og en beskrivende del.

Tegningsdel av utomhusplan

Tegningsdel skal ha en god teknisk kvalitet og god lesbarhet.

Tegningsdel skal bestå av følgende tegninger:

- Plan: Planen skal være i målestokk 1:200 eller mindre. Planen skal (der det er aktuelt) påføres dimensjoner og høydelapper.
- Snitt: Dersom arealet anlegges i et kupert terreng eller på takterrasse, skal det vedlegges snitt eller 3d-modell. Terrengsnitt (tverrsnitt og oppriss) som illustrerer tiltakets/bebyggelsens plassering, herunder terrengbearbeiding og tilpasning av tiltaket til eksisterende terreng på tilstøtende eiendommer/områder.
- Sol/skyggediagram: Det skal lages 3d-modeller som viser solforhold på lekearealer kl 12, 15 og 18 i jevndøgn.

Beskrivende del av utomhusplan

Beskrivende del skal inneholde:

- Arealoversikt som viser hvordan arealnormer og avstandsnormer er oppfylt.
- Marksikringsplan for sikring av eksisterende vegetasjon i byggeperioden, med til-hørende kart
- Eksisterende vegetasjon skal dokumenteres med foto før inngrep.
- Intensjonsbeskrivelse av offentlige anlegg/anlegg som overtas av kommunen for drift og vedlikehold
- Skjøtselsplan for vegetasjon. Dette skal sikre utformingen og utviklingen av vegetasjonen i etableringsfasen og i den videre driftsfasen.
- Plan og regnskap for blågrønn faktor skal leveres dersom det er stilt krav om dette i reguleringsplan.
- Håndtering av overvann.
- Hvordan tilgjengelighet er ivaretatt. Det skal redegjøres for eventuelle avvik fra universell utforming.
- Hvordan aktivitetsområdene er løst for ulike brukergrupper/aldersgrupper.

Terrengbehandling, beplantning, møblering og annen opparbeiding i samsvar med godkjent utomhusplan må være utført før midlertidig brukstillatelse gis.

For mindre tiltak som ikke endrer utomhusarealet vesentlig kan kommunen forenkle kravet til dokumentasjon.

Utomhusplan skal vise:

- Reguleringsgrenser, byggegrenser og tomtegrenser
- Plassering av arealet i fht veier, omkringliggende bygningsmasser og/eller grønne arealer.
- Angivelse av eventuelle underjordiske anlegg/bygg
- Nytt og eksisterende terreng med høydekoter, også høyder for terrengforstøtninger, murer, trapper etc.
- Stigning på veier, plasser og skråninger
- Overvannshåndtering, dvs løsninger for hvor/hvordan overvann skal samles, bortledes og/eller fordrøyes av vegetasjonen. Fall på flater skal fremgå av tegninger.
- Eksisterende vegetasjon som skal bevares og lokalisering av ny vegetasjon (ikke planteplan). Markeres som sikret område/område som ikke skal berøres under anleggsfasen.
- Plantevalg
- Utforming og bruk av lekearealer og uteoppholdsarealer
- Opparbeidelse av arealet: underlag, kanter, lekeapparater med sikkerhetssoner, fast møblering, belysning; eventuelle terrengformer, murer, trapper og alt annet
- Overgangssone/ Skjerming mellom private og felles arealer
- Adkomst for gående, syklende og funksjonshemmede
- Parkering for sykkel og bil
- Biloppstillingsplasser/carporter/garasjer, inkludert plassering og utforming av HC-parkering
- Renovasjonsløsning
- Areal for av- og pålessing, varelevering og atkomst/oppstillingsplass for utrykningskjøretøy. Riggområde
- Plassering av tekniske installasjoner som trafo, inn- og utluft
- Snøopplag

Definisjoner
Lekearealer
Uteoppholdsarealer
Utearealer

Vedleggliste
Litteraturhenvisning
NS 3845 Blågrønn faktor Beregningsmetode og
vektingsfaktorer
NS-EN 1176 og NS-EN 1177.

Byggforskserien Planlegging 381.301 Uteområder
for lek og aktivitet. Planlegging
Byggforskserien Planlegging 381.302 Uteområder
for lek og aktivitet. Utforming

Bildeliste – kilder
Alle bilder er tatt av Maria Bryksina eller Henriette
Jordheim om ikke annet er angitt

